

Н.В. СЕРГЄЄВА*

(Національний науковий центр «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства», м. Київ, Україна)

Поняття та економічна сутність капітальних інвестицій

Розуміння економічної сутності капітальних інвестицій має важливе значення для побудови їх бухгалтерського обліку. Метою статті є аналіз еволюції поняття капітальні інвестиції в агропромисловому комплексі в системі бухгалтерського обліку задля подальшого поглиблення їх економічної сутності. Досліджено економічну сутність інвестицій шляхом виділення напрямів інвестиційних теорій: ранній меркантилізм, пізній меркантилізм, економічна теорія інвестицій меркантилізму, становлення економіки капіталізму, школа фізіократів, класична економічна наука, марксистська економічна теорія, інституціоналізм. Виявлено, що залучення всіх видів інвестицій відбувається з метою отримання додаткового доходу від використання капіталу. Визначені основні фактори виробництва в сільському господарстві від яких залежить економічна ефективність виробництва: земля, капітал, праця. Виділено основні типи інвестицій в підприємстві: інвестиції в реальні активи (фізичні); інвестиції в грошові активи; інвестиції в нематеріальні активи. Здійснено аналіз підходів до визначення категорії «капітальні інвестиції» в нормативно-правових актах з бухгалтерського обліку та встановлено, що вони обмежують підходи до визначення «інвестицій», враховуючи лише основні фонди та довгострокові фінансові інвестиції, що частково суперечить суті інвестицій з точки зору економіки та оцінки показників їх економічної ефективності. Досліджено та обґрунтовано, що «капітальні інвестиції» та «капітальні вкладення» поняття тотожні, мають однакову сутність, однак у сучасній термінології варто використовувати дефініцію «капітальні інвестиції», оскільки процес інвестування відбувається не лише за формою оновлення основних фондів. Вживання терміну капітальні вкладення можливо тільки в контексті бухгалтерського обліку, з точки зору обліку та розподілу коштів підприємства всередині господарської діяльності підприємства (внутрішньо), в той час як поняття інвестиції є зовнішнім поняттям для підприємства.

Ключові слова: капітальні інвестиції, інвестиції, інвестиційна діяльність, основні засоби, основний капітал.

DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2\(84\)-48-53](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2(84)-48-53)

N. V. SERGEYEVA

('Institute for agricultural engineering and electrification'
National Scientific Centre, Kyiv, Ukraine)

Concept and Economic Essence of Capital Investment

Understanding the economic nature of capital investments is essential for building their accounting. The purpose of the article is to analyze the evolution of the concept of capital investment in the agro-industrial complex as the object of accounting in order to further deepen their economic essence. The author analyzes the economic essence of investments through the allocation of directions of investment theories: early mercantilism, late mercantilism, the economic theory of investments of mercantilism, the formation of the capitalist economy, the school of physiocrats, classical economic science, Marxist economic theory, institutionalism. It was found that attracting all types of investments takes place in order to obtain additional income from the use of capital. The main factors of production in agriculture were determined, on which the economic efficiency of production depends: land, capital, labor. The main types of investments in entrepreneurship were allocated: investments into real assets (physical); investment in monetary assets; investment in intangible assets. The regulatory legal approaches to the definition of the category "capital investments" were analyzed and it was established that they limit the definition of "investment", taking into account only fixed assets and long-term financial investments. It is in part contrary to the essence of investments from the point of view of economy and estimating their economic efficiency. It was grounded that "capital investments" and "capital investments" are identical, have the same essence, but in modern terminology it is worthwhile to use the definition of "capital investment", since the investment process takes place not only in the form of renewal of fixed assets. The use of the definition "capital investment" is possible only in the context of accounting, in terms of distribution of funds within the enterprise business (internally).

Keywords: capital investments, investments, investment activity, fixed assets, fixed capital.

* Сергєєва Наталія Валеріївна, науковий співробітник, завідувач науково-організаційного відділу Національного наукового центру «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства» (м. Київ).

Бухгалтерський облік

Постановка проблеми. Термін «капітальні інвестиції» історично увійшов у вжиток в українському законодавстві та господарській діяльності близько 20 років тому. Причиною цьому було обрання нового вектору розвитку та перехід до ринкових умов господарювання. Щоб правильно сформулювати визначення капітальних інвестицій в бухгалтерському обліку, необхідно дослідити їхню економічну сутність. Науковці, зазвичай, розглядають процес інвестування лише як залучення капітальних інвестицій в основні засоби, що призводить до неточної інтерпретації сутності капітальних інвестицій в бухгалтерському обліку. Досить мало робіт присвячені проблемі сутності інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки з точки зору бухгалтерського обліку, що враховуючи її специфіку, не охоплює всі види інвестиційних активів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На макrorівні інвестиції досліджували такі зарубіжні вчені як С.Л. Брю, Дж. М. Кейнс, К.Л. Макконелл, Н.Г. Менкью. Інвестиції трактуються ними як «приріст будь-яких матеріальних цінностей – усіх витрат, що безпосередньо сприяють зростанню загальної величини капіталу в економічній системі». З точки зору мікроекономіки, інвестиції – це «вкладення капіталу (тобто грошових коштів) в капітальні активи та оборотні активи». Такої думки дотримуються Л.Дж. Гітман, М.Д. Джонк,

Е. Хелферт, Дж. К. Ван Хорн, У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бейлі.

В бухгалтерському обліку капітальним інвестиціям присвячені праці І.А. Бланка [1], М.І. Бондаря [2], Т.Г. Камінської [3], С.М. Кір'ян [4], Я.Д. Крупка [5], М.В. Кужельний [6], Т.П. Остапчук [7]. Проте й досі існують суперечності в підходах до обліку капітальних інвестицій, що, в першу чергу, витікає з розуміння їх сутності.

Метою статті є аналіз еволюції поняття капітальні інвестиції в агропромисловому комплексі в системі бухгалтерського обліку задля подальшого поглиблення їх сутності.

Виклад основних результатів дослідження. В економічній теорії як на макро-, так і на мікрорівні, інвестиції досить тісно пов'язують з капіталом. Капітал (від латинського «capitalis» – головний) – у широкому значенні – це все, що здатне приносити дохід, або ресурси, які створені людьми для виробництва товарів і послуг. Іншими словами, капітал – це джерело доходу, інвестоване у виробництво.

У світі виділяють декілька напрямків інвестиційних теорій в економіці. Вони почали формуватися у XV-XVI ст. після здійснення ряду географічних відкриттів і необхідності освоєння нових територій. Виділяють наступні етапи інвестиційних теорій (табл. 1).

Таблиця 1

Напрями інвестиційних теорій

№	Напрямок	Представники	Суть
1	Ранній меркантилізм	Томас Манн, Девід Юм, Джон Ло	єдиний спосіб збагачення – це нагромадження грошей
2	Пізній меркантилізм	Жан Кольбер, Йоган Бехер, Філіп фон Горніг, Людвіг фон Зекендорф	гроші потрібно не лише нагромаджувати, а й вкладати у виробництво, що сприятиме розвитку торгівлі. Починає надаватись увага природним ресурсам держави.
3	Економічна теорія інвестицій меркантилізму	Дж.М. Кейнс	цінова політика розглядається як засіб стимулювання розвитку торгівлі й виробництва
4	Становлення економіки капіталізму	В. Петті та П. Буагільбер	проти втручання держави в економіко-господарське життя. джерелом багатства якого є продуктивна праця, а не торгівля
5	Школа фізіократів	Франсуа Кене, Жак Тюрго	земля, єдине джерело багатства
6	Класична економічна наука	А. Сміт, Рікардо, Жан Батист Сей, Томас Мальтус	збагачення нації залежить не від наявності грошей, а наявності капіталів, нагромадження яких є наслідком заощаджень. Виділяється рента як можливий дохід з капіталу.
7	Марксистська економічна теорія	Карл Маркс	обґрунтування неминучості загибелі капіталізму, зростання популярності соціалістичних ідей і незадоволення теоретичним вченням класичної політичної економії. Капітал це суспільне надбання.
8	інституціоналізм	Артур Шпітгоф, Джон Коммонс, Рональд Коуз, Джеймс Б'юкенен та Майкл Портер	важливим є правильний вибір стратегії інноваційної політики, спрямованої передовсім на підтримання тих галузей виробництва, де вже існують ґрунтовні передумови досягнення конкурентних переваг на світовому ринку

Джерело: сформовано автором на основі [8, 9].

Згідно інвестиційних теорій, всі види інвестиційної діяльності здійснюються з метою отримання додаткового доходу від використання капіталу. Капітальні інвестиції у сільське господарство є яскравим цьому підтвердженням, оскільки сприяють модернізації машинно-тракторного парку, збільшенню обсягу і якості продукції, асортименту. Окрім того, інвестиції в аграрний сектор призводять до соціального ефекту в тому числі. В свою чергу інновації неможливі без інвестицій. «Інновації мають подвійну природу, що складається з інтелектуальних активів як виробничого фактору – з одного боку це частина інтелектуальних активів, з іншого – частина капіталу (інвестиційного капіталу)» [10, с. 145].

У книзі «Дослідження про природу та причину багатства народів» (1784) Адам Сміт розглядає капітал як фактор виробництва і вводить поняття основного та оборотного капіталів та перераховує блага, з яких формується той та інший капітал. По суті А. Сміт говорить про інвестування, не вводячи при цьому самого цього терміну. На його думку, капітал, що є в надлишку, повинен залишатися в країні, а не вивозитися за її межі. Сам же капітал розглядає, як блага, від якого людина очікує отримати дохід (за рахунок покращення землі, купівлі корисних машин та обладнання, або інших подібних засобів виробництва, що забезпечують дохід, прибуток без переходу від одного власника до іншого без подальшого обороту) [11].

Загалом економісти виділяють три основні фактори виробництва: земля, капітал і праця. Тобто від якості та способів їх використання залежить економічна ефективність виробництва. Виходячи з цього, Ж.Б. Сей обґрунтував у своїх наукових працях теорію трьох факторів виробництва [8]: 1) праця породжує заробітну плату як винагороду за послуги робітника; 2) капітал породжує прибуток підприємців як плату за їх продуктивні послуги; 3) земля породжує ренту як відповідну винагороду землевласників.

Ефективне функціонування сільськогосподарських підприємств в ринкових умовах безпосередньо залежить від розміру, структури, морального і фізичного стану основних фондів. Від того, як основний капітал управляється в процесі господарської діяльності, як змінюється його структура і якість, наскільки ефективно він використовується в господарському процесі, залежить в кінцевому підсумку життєздатність організації. В загальному інвестиції можуть розглядатися як з точки зору отримання доходу інвестором, так і за галузевою ознакою. В основному це довгострокові вкладення капіталу у власній країні або за кордоном в підприємства різних галузей, підприємницькі проекти, соціально-економічні програми, інноваційні проекти.

Однією з важливих сфер діяльності будь-якої фірми є інвестиційні операції, що будуть забезпечувати отримання фірмою вигід в наступних періодах діяльності. У підприємстві прийнято розрізняти наступні типи таких інвестицій: інвестиції в реальні активи (фізичні): виробничі споруди,

устаткування, технопарк, інші основні засоби зі строком служби більше одного року; інвестиції в грошові активи: депозити, облігації, акції; інвестиції в нематеріальні активи: гудвіл, кваліфікація персоналу, наявність ліцензій, торгівельної марки, інноваційної діяльності у підприємства.

Інвестиції в матеріальні та нематеріальні активи визначають як *capital budgeting*, а інвестиції в цінні папери як *investment*. В загальному під довгостроковими інвестиціями розуміються витрати на створення, збільшення розмірів, а також на придбання необоротних активів тривалого користування (понад один рік), що не призначені для продажу, за винятком довгострокових фінансових вкладень в державні цінні папери, цінні папери та статутні капітали інших організацій.

Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність», що був прийнятий у 1991 році, інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект. Інвестиції, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, здійснюються у формі капітальних вкладень [12]. Також даним законом означено, що інвестиції можуть бути у формі грошових коштів, цінних паперів, майнових прав, об'єктів інтелектуальної власності, комерційних таємниць, ліцензій, прав користування, всіх видів основних фондів, рухомих та нерухомих.

Однак, з точки зору методології бухгалтерського обліку, яку використовують для позначення інструментів управління фінансовими інвестиційними потоками, аналізу діяльності підприємства та відображення у звітності активів, дане визначення не є вичерпним, як і визначення поняття інвестиційна діяльність. Раніше у законодавстві наводилось лише, що «інвестиції у відтворення основних фондів і на приріст матеріально-виробничих запасів здійснюються у формі капітальних вкладень». Негативним є те, що застарілі категорії «основні фонди» та «капітальні вкладення» досить часто зустрічаються в теперішніх нормативно-правових актах, що призводить асоціації терміну капітальні інвестиції лише з матеріально-технічним переоснащенням.

Згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», інвестиційна діяльність – придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів (грошей) [13]. Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій для обліку витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів (капітального будівництва, основних засобів, інших

Бухгалтерський облік

необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, довгострокових біологічних активів) призначено рахунок 15 «Капітальні інвестиції» [14].

Для інвестицій у формі цінних паперів, акцій, виділено окремо рахунок 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» призначений для узагальнення інформації про довгострокові інвестиції (вкладення) у цінні папери інших підприємств, облігації державних та місцевих позик, статутний капітал інших підприємств, створених на території країни та за кордоном, тощо [14]. У нормативно-правових актах з бухгалтерського обліку наголошується увага на необоротних активах, хоча оборотні теж є частиною інвестицій, однак операції з ними відносяться до операційної діяльності. Тобто стандарти з бухгалтерського обліку обмежують підходи до визначення «інвестицій», враховуючи лише основні фонди та довгострокові фінансові інвестиції, що частково суперечить суті інвестицій з точки зору економіки та оцінки показників їх економічної ефективності.

Згідно податкового кодексу, капітальні інвестиції – господарські операції, що передбачають придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, інших основних засобів і нематеріальних активів, що підлягають амортизації [15]. Як бачимо, в нормативно-правових актах наголошується, що капітальні інвестиції можуть відбуватись і у формі об'єктів інтелектуальної власності, прав користування та фінансових інвестицій. Однак вважаємо, що капітальні інвестиції характеризувати як господарську операцію неприпустимо, так як це все-таки капітал, що інвестується активи різного роду.

В.Ф. Палій визначає капітальні вкладення як «витрати підприємства на створення, збільшення розмірів і корисних властивостей, а також на придбання основних засобів, призначених для тривалого використання в господарській діяльності підприємств [16]. Дане визначення вважаємо не актуальним, оскільки відсутня мета діяльності, тобто бажаний ефект, що можемо отримати. Також процес інвестування обмежено лише основними засобами.

Т.П. Остапчук уточнила сутність поняття капітальні інвестиції і розглядає їх «як внутрішні інвестиції підприємства в основний капітал, які передбачають капітальне будівництво та придбання основних засобів, придбання та виготовлення інших необоротних активів з метою нарощення і отримання в довгостроковому періоді доходу, а також витрати, пов'язані з поліпшеннями об'єктів основних засобів, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання таких об'єктів (на відміну від існуючого визначення як інвестиції у відтворення основних фондів і на приріст матеріально-виробничих запасів), що є передумовою правильного визнання та відображення цих об'єктів в бухгалтерському обліку» [7].

На думку Т.В. Радевича, «капітальні інвестиції – це вкладення, акумульовані із різних джерел у будівництво, придбання, виготовлення (створення, вирощування), поліпшення (реконструкцію, модернізацію, технічне переоснащення) основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних

матеріальних активів, довгострокових біологічних активів з метою отримання економічних вигод та приросту капіталу» [17].

На сучасному етапі розвитку бухгалтерського обліку, а також в економічній науці в цілому немає однозначної думки щодо терміну капітальні інвестиції. В часи СРСР інвестиції визначались як капітальні вкладення в основні засоби, що при адміністративно-командній формі господарювання було нормою. Ідеологією даного підходу являлось твердження, що основні фонди в процесі виробництва нерозривно взаємодіють з оборотними, відтак, отриманий прибуток завдячує цим двом категоріям. Це констатує і «Типова методика визначення економічної ефективності капітальних вкладень» 1969 року, відповідно до якої капітальні вкладення визначались як витрати в оновлення основних фондів та їх підтримку в придатному до використання стані. Аналізуючи визначення, можемо констатувати, що і на даний час в нормативно-правових актах капітальні інвестиції визначаються як витрати, що підтверджують Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів та Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

В підтвердження сказаного Й.Я. Даньків та М.Я. Остап'юк зазначають: «До кінця вісімдесятих років в обліку превалював затратний метод трактування інвестицій. За ним спрямування коштів на розвиток підприємства розцінювалося як капітальні вкладення, тобто затрати на будівництво, розширення, реконструкцію і придбання основних засобів» [18, с. 163]. Як вважає Л.Л. Ігоніна, «недолік такого підходу полягав у статичній характеристиці об'єкта аналізу, що базується на виділенні якогось елементу інвестицій, витрат або ресурсів, обґрунтуванні пріоритету окремих стадій обороту коштів – продуктивної або грошової, що обмежувало можливості дослідження інвестицій як цілісного процесу, в ході якого відбувається послідовна зміна різних форм вартості, реалізується динамічний зв'язок елементів інвестиційної діяльності: ресурси – витрати – дохід» [19, с. 21].

Термін «інвестиції» надійшов в обіг від латинського «invest», що в прямому перекладі означає «вкладати». В західній економічній літературі поняття інвестиції або капіталовкладення є досить важливою категорією на різних рівнях економіки. «Заміна терміну «вкладення» на «інвестиції» означатиме відхід від затратного методу їх трактування та орієнтацію на інвестиції як процес, сферу діяльності, джерело доходів інвестора» [19, с. 166]. На нашу думку, «капітальні інвестиції» та «капітальні вкладення» поняття тотожні, мають однакову сутність. Однак у сучасній термінології варто використовувати дефініцію «капітальні інвестиції», оскільки процес інвестування відбувається не лише за формою оновлення основних фондів.

У визначенні інвестицій та капітальних вкладень, на нашу думку, і з урахуванням завдань повинні бути присутні наступні складові частини: предмет і його характеристика; термін дії; джерело виникнення

предмету; напрямок використання; мета реалізації дії. На підставі проведеного понятійного аналізу можна вивести уточнене визначення інвестицій, які представляють собою вкладення вільного капіталу на певний термін або без терміну для здійснення матеріальних, нематеріальних і фінансових проектів з метою отримання матеріальної вигоди.

Основною проблемою є ідентифікація термінів «капітальні вкладення» і «інвестиції», що суперечить категоріям, наведеним в законі про інвестиційну діяльність. Існує декілька точок зору на порівнянність цих понять. Більшість авторів відзначають, що капітальні вкладення є складовою частиною довгострокових інвестицій, що спрямовуються в реальний сектор економіки, інакше, довгострокові виробничі вкладення.

У широкому сенсі капітальними вкладеннями є всі витрати з часткового і повного відновлення основних засобів, як з будівництва нових, так і з капітального ремонту, реконструкції та модернізації існуючих об'єктів. Інвестиційний процес, хоча і відрізняється від процесу використання основних фондів своєю відносною самостійністю, проте, тісно з ним пов'язаний і залежить від нього. Хоча найважливішою умовою підйому виробничої системи на якісно новий рівень залишається зростання обсягів інвестицій, важливими є чинники подальшого їх руху, тим більше, що потенційні можливості нових інвестиційних надходжень можуть проявитися лише на стадії використання створених в результаті цих надходжень основних фондів, тобто в результаті капітальних вкладень.

Отже, можна простежити наступну взаємодію категорій: інвестиції (як зовнішнє поняття) – фінансовий потік, що надходить на підприємство ззовні і основний дохід, приносить інвестору; капітальні вкладення (як внутрішнє поняття) можуть формуватися як за рахунок зовнішніх джерел – інвестицій, так і за рахунок внутрішніх – власних коштів (прибутку). Поняття «капітальні вкладення» балансує на межі бухгалтерського обліку господарських операцій по вкладенню коштів і одним із способів отримання нової вартості з точки зору інвестора.

Аналізуючи категорію капітальних інвестицій М.І. Бондар зосереджує увагу на тому, що «капітальні інвестиції є похідною від процесу створення інвестиційних ресурсів», дослідник вважає більш доцільним вживати термін «капітальні вкладення», а в балансі відображати як «незавершені капітальні вкладення» [2]. Під інвестиційною діяльністю Я.Д. Крупка розуміє «дії, пов'язані з придбанням і реалізацією необоротних активів у процесі управління інвестиційним портфелем підприємства», а інвестиції трактує як «вкладення грошових, матеріальних та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою одержання прибутку або досягнення інших вигод» [5].

В.Я. Шевчук і П.С. Рогожин дану категорію розглядають з двох позицій: фінансової – «це активи, кошти, що вкладаються в господарську діяльність з метою отримання доходу»; економічної – «інвестиції розглядаються як видатки на створення, розширення,

реконструкцію та технічне переозброєння основного та оборотного капіталу» [20, с. 6]. Відомий своїми дослідженнями у сфері інвестицій професор І.О. Бланк визначає інвестиційну діяльність «як процес обґрунтування і реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, спрямований на розширення економічного потенціалу підприємства» [1, с. 290].

Враховуючи проведений аналіз теоретичних положень в економічній теорії та бухгалтерському обліку, можемо констатувати, що *капітальні інвестиції* – це вкладення всіх видів ресурсів, що в довгостроковому періоді призводить до утворення активів, які дозволяють в процесі господарської діяльності приносити додатковий дохід та підлягають амортизації, призначені не для продажу.

Висновки. Сьогодні на заході інвестиції навіть пов'язують в більшості випадків з вкладеннями у цінні папери, оскільки там досить широко розвинений фондовий ринок. Без сумніву, можемо констатувати лише одне, що інвестиції досить складне поняття, що містить в собі багато складових, включає декілька послідовних етапів, які разом становлять інвестиційну діяльність та являються основою відтворення суспільного продукту.

Аналіз капітальних вкладень не можна проводити без урахування історичної трансформації цього поняття. В період соціалістичного розвитку економіки капітальні вкладення трактувалися як витрати матеріальних, трудових і грошових ресурсів, тобто фігурувало поняття витрати, а не вкладення коштів. Таким чином, вживання терміну капітальні вкладення можливо тільки в контексті бухгалтерського обліку, з точки зору обліку та розподілу коштів підприємства всередині господарської діяльності підприємства (внутрішньо), в той час як поняття інвестиції є зовнішнім поняттям для підприємства. Таким чином, капітальні інвестиції є специфічним терміном бухгалтерського обліку, який відображає на рахунках довгострокові інвестиції в реальний сектор економіки і являє собою витрати на технічне переозброєння, реконструкцію і розширення діючих основних фондів і створення нових виробничих потужностей.

4 Список використаних джерел

1. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. К.: Ника Центр, 1999. 528 с.
2. Бондар М. І. Концепція вдосконалення обліку капітальних інвестицій. *Облік і фінанси АПК*. 2007. № 11-12. С. 230-234.
3. Дерій В. А., Камінська Т. Г. Облік і аналіз капітальних інвестицій для забезпечення розвитку процесу виробництва. Економічна статистика. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2015. № 3. С. 258-266.
4. Кір'ян С. М. Облік реальних інвестицій у сільському господарстві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Київ, 2005. 21 с.
5. Крупка Я. Д., Литвин Б. М. Вдосконалення методики обліку інвестиційної діяльності та будівельного виробництва. Тернопіль: Економічна думка, 1998 49 с.

6. Кужельний М. В., Лінник В. Г. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 334 с.
7. Остапчук Т. П. Облік і контроль капітальних інвестицій: теорія і практика здійснення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». Тернопіль, 2004. 21 с.
8. Злупко С. М. Історія економічної теорії. Підручник. 2-е вид., випр. і допов. К.: Знання, 2005. 285 с.
9. Татаренко Н. О., Поручник А. М. Теорії інвестицій: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2000. 160 с.
10. Столярчук Н. М. Історичні аспекти сутності категорії «інноваційна діяльність». *Економіка АПК*. 2012. № 6. С. 144-149.
11. Сміт А. Багатство народів. Дослідження про природу та причини добробуту націй / пер. Олександра Васильєва. К.: Наш Формат, 2018. 722 с.
12. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 16.02.2019).
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 16.02.2019).
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 16.02.2019).
15. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 16.02.2019).
16. Палий В. Ф., Палий В. В. Финансовый учет: учебное пособие. М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2001. 672 с.
17. Радевич Т. В. Нормативно-правове регулювання сутності капітальних інвестицій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 23. С. 64-68.
18. Даньків Й. Я., Остап'юк М. Я. Історія та еволюція обліку інвестиційних процесів. *Науковий вісник Ужгородського ун-ту*. 2014. № 3 (44). С. 163-168.
19. Игонина Л. Л. Инвестиции: учеб. пособ. М.: Экономист, 2005. 478 с.
20. Шевчук В. Я., Рогожин П. С. Основи інвестиційної діяльності. К.: Генеза, 1997. 266 с.

4 References

1. Blank, I. A. (1999). *Finansovyі menedzhment* [Financial management]. Kiev: Nika Tsentr.
2. Bondar, M. I. (2007). *Kontseptsiia vdoskonalennia obliku kapitalnykh investytsii* [The concept of improving the accounting of capital investment]. *Oblik i finansy APK*, (11-12), 230-234.
3. Derii, V. A., Kaminska, T. H. (2015). *Oblik i analiz kapitalnykh investytsii dlia zabezpechennia rozvytku protsesu vyrobnytstva. Ekonomichna statystyka* [Accounting and analysis of capital investments to ensure the development of the production process. Economic statistics]. *Bukhhalterskyi oblik ta audyt*, (3), 258-266.
4. Kirian, S. M. (2005). *Oblik realnykh investytsii u silskomu hospodarstvi* [Accounting for real investment in

- agriculture] (Dissertation abstract). Kyiv: Natsionalnyi naukovyi tsentr "Instytut ahrarnoi ekonomiky".
5. Krupka, Ya. D., Lytvyn, B. M. (1998). *Vdoskonalennia metodyky obliku investytsiinoi diialnosti ta budivelnoho vyrobnytstva* [Improvement of accounting techniques for investment and construction]. Ternopil: Ekonomichna dumka.
6. Kuzhelnyi, M. V., Linnyk, V. H. (2001). *Teoriia bukhhalterskoho obliku* [Theory of accounting]. Kyiv: KNEU.
7. Ostapchuk, T. P. (2004). *Oblik i kontrol kapitalnykh investytsii: teoriia i praktyka zdiisnennia* [Accounting and control of capital investments: the theory and practice of implementation] (Dissertation abstract). Ternopil: Ternopilska akademiia narodnoho hospodarstva.
8. Zlupko, S. M. (2005). *Istoriia ekonomichnoi teorii* [History of economic theory] (2nd edition). Kyiv: Znannia.
9. Tatarenko, N. O., Poruchnyk, A. M. (2000). *Teorii investytsii* [Theories of investment]. Kyiv: KNEU.
10. Stoliarchuk, N. M. (2012). *Istorychni aspekty sutnosti katehorii «innovatsiina diialnist»* [Historical aspects of the essence of the category "innovative activity"]. *Ekonomika APK*, (6), 144-149.
11. Smit, A. (2018). *Bahatstvo narodiv. Doslidzhennia pro pryrodu ta prychny dobrobutu natsii* [Wealth of peoples. Studies on the nature and causes of the welfare of nations] (Transl. into Engl. by O. Vasyliiev). Kyiv: Nash Format.
12. Verkhovna Rada Ukrainy. (18.09.1991). *Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy* [On Investment Activity: The Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
13. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (07.02.2013). *Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti»* [National Accounting Standard 1 "General Requirements for Financial Statements"]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
14. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (30.11.1999). *Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii* [Instruction on the application of the Accounts of Assets, Capital, Commitments and Business Operations of Enterprises and Organizations]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
15. Verkhovna Rada Ukrainy. (02.12.2010). *Podatkoviy kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
16. Paliy, V. F., Paliy, B. V. (2001). *Finansovyі uchet* [Financial accounting]. Moskva: ID FBK-PRESS.
17. Radevych, T. V. (2014). *Normatyvno-pravove rehuliuвання сутності капітальних інвестицій* [Regulatory and legal regulation of the essence of capital investment]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (23), 64-68.
18. Dankiv, J. Ya., Ostapiuk, M. Ya. (2014). *Istoriia ta evoliutsiia obliku investytsiinykh protsesiv* [History and evolution of accounting of investment processes]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, 3(44), 163-168.
19. Ihonina, L. L. (2005). *Investitsii* [Investments]. Moskva: Ekonomist.
20. Shevchuk, V. Ya., Rohozhyn, P. S. (1997). *Osnovy investytsiinoi diialnosti* [Fundamentals of investment activity]. Kyiv: Heneza.